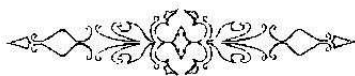

مجموعه قوانین و مقررات

مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

www.ketab.ir

گردآورندگان:

محمدعلی فراهانی

مهدی فلاحیان

محمدعلی سنگبر

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc.

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده/ گردآوردگان محمدعلی فراهانی، مهدی فلاحیان، محمدعلی سنگبر.

مشخصات نشر: تهران: پژواک عدالت، ۱۴۰۰.

ISBN: 978-622-7042-76-4

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ایران. وزارت دادگستری -- کارشناسان -- وضع حقوقی و قوانین

موضوع: Iran. Vezarat Dadgostari -- Experts -- Legal Status, laws, etc.

موضوع: مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه -- قوانین و رویه‌ها

موضوع: کارشناسان دادگستری -- ایران -- شرح وظایف

موضوع: Court-appointed experts -- Job descriptions – Iran

شناسه افزوده: فراهانی، محمدعلی، ۱۳۶۶-، گردآورنده

شناسه افزوده: فلاحیان، مهدی، ۱۳۷۱-، گردآورنده

شناسه افزوده: سنگبر، محمدعلی، ۱۳۶۸-، گردآورنده

رده بندی کنگره: KMH۱۶۲۶

رده بندی دیویی: ۳۴۷/۵۵۰۶۷

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۷۴۵۲

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

مجموعه قوانین و مقررات

مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

گردآوردگان: محمدعلی فراهانی، مهدی فلاحیان، محمدعلی سنگبر

ناشر: پژواک عدالت

چاپ اول: ۱۴۰۰ - تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۷۰۴۲-۶۲۲-۹۷۸-۷۶-۴

قیمت: ۹۰ هزار تومان

فهرست

مقدمه.....	۳
فصل اول: قوانین و مقررات عمومی	۵
ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه.....	۷
تکالیف مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده در قوانین.....	۷
آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.....	۱۰
تشکیلات اداری و شرح وظایف واحدهای سازمانی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده.....	۲۲
منشور اخلاقی و اداری مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده.....	۵۵
دستورالعمل تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای عالی و مراکز استانی وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری.....	۵۹
نحوه به‌کارگیری نیروی انسانی در مراکز استانی وکلا و کارشناسان رسمی.....	۹۷
دستورالعمل مالی و معاملاتی مرکز استان‌ها.....	۱۰۸
دستورالعمل نقل و انتقال وکلا و کارشناسان.....	۱۱۵
فصل دوم: قوانین و مقررات حوزه وکالت	۱۲۷
قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵/۱۱/۲۵ مجلس شورای ملی.....	۱۲۸
لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری.....	۱۴۱
قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری.....	۱۴۸
آئین‌نامه اجرائی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری.....	۱۵۲
آئین‌نامه تعرفه حق الوکاله، حق المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری.....	۲۰۰
دستورالعمل نحوه تودیع پروانه وکالت.....	۲۰۹
دستورالعمل کارآموزی وکالت.....	۲۱۳
دستورالعمل فرم‌ها و جواز وکالت اتفاقی.....	۲۴۴
دستورالعمل تأسیس، اداره و انحلال مؤسسات حقوقی دارای مجوز از مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده.....	۲۵۳
اساسنامه نمونه مؤسسه حقوقی.....	۲۵۹
تعهدنامه مقررات انتظامی مؤسسات حقوقی.....	۲۶۶
فصل سوم: قوانین و مقررات حوزه کارشناسی رسمی	۲۶۹
قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری.....	۲۷۱
آئین‌نامه اجرایی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری.....	۲۸۷
دستورالعمل ساماندهی زمان و فرآیند کارشناسی رسمی دادگستری.....	۳۰۳

مطابق اصل ۳۴ قانون اساسی «دادخواهی حق مسلم هر فرد است» و اصلی‌ترین فلسفه تشکیل قوه قضائیه نیز تضمین حق دادخواهی و تحقق اصل مذکور است. تضمین حق دادخواهی مستلزم تحقق شرایط و لوازمی است که اساسی‌ترین آن، دسترسی به دادگاه صالح است. اما باید توجه داشت دادگاه تنها در مقام قضائی متبلور نشده و در غالب موارد قاضی نیازمند همکاری است که بتواند با کمک ایشان حقیقت را بهتر کشف کند. این مهم نیازمند داشتن مشاورانی امین و موثق‌های در حوزه‌های تخصصی مختلف است که در حکم عقل منفصل مقام قضائی در هر موضوع کارشناس بوده و کمک کار وی باشند.

از سوی دیگر دسترسی به دادگاه صرفاً شرط لازم جهت تحقق دادخواهی بوده و الزاماً شرط کافی نیست. از همین رو قانون‌گذار در اصل ۳۵ قانون اساسی تصریح کرده «در همه دادگاه طرفین دعوا موظف اند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد». بنابراین، یکی دیگر از لوازم تحقق دادخواهی، دسترسی به وکیل است که حضور آن در محاکم، حقوق حق را تسهیل می‌کند.

در برداشتی مضیق از اصل ۳۵ قانون اساسی، حاکمیت نمی‌تواند مانع از دسترسی افراد به وکیل شود و در سطحی بالاتر، تأمین وکیل برای افراد کم‌بضاعت در قالب وکیل معاضدتی یا تسخیری را برعهده دارد. اما با تفسیر موسع از اصل مذکور که اقتضای تعهدات حقوق بشری دولت‌ها بوده و با سیاست‌های کلی «امنیت قضائی» نیز هم‌خوانی دارد، حاکمیت نه تنها نباید مانع از حضور وکیل در محاکم شود بلکه وظیفه دارد نظام وکالت را به نحوی مدیریت و ضوابط مربوطه را طوری تعیین کند که جهت‌گیری توسعه نظام وکالت، تحقق اصل دادخواهی و عدالت و دسترسی عموم مردم به وکیل باشد.

مطابق سیاست‌های کلی «امنیت قضائی» ابلاغی مقام معظم رهبری در ۲۸ مهرماه ۱۳۸۱ شورای سه‌گانه و به‌ویژه قوه قضائیه موظف‌اند اصلاح ساختار نظام قضائی کشور را در جهت

تضمین عدالت و تأمین حقوق فردی و اجتماعی همراه با سرعت و دقت دنبال کنند و نسبت به "تعیین ضوابط اسلامی مناسب برای کلیه امور قضائی از قبیل قضاوت، وکالت، کارشناسی و ضابطان و نظارت مستمر و پیگیری قوه قضائیه بر حسن اجرای آن‌ها، "گسترش دادن نظام معاضدت و مشاورت قضائی" و "گسترش دادن فرهنگ حقوقی و قضائی در جامعه" اهتمام داشته باشند. بنابراین، اصلاح نظام وکالت و نظام کارشناسی رسمی به عنوان بخش جدایی ناپذیر نظام قضائی کشور برعهده قوه قضائیه نهاده شده است که تأسیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده به موجب ماده ۱۸۷ سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (مصوب سال ۱۳۷۹)، یکی از اساسی ترین گام‌های نظام قضائی در ایران راستا محسوب می‌شود.

مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده، پیرو حکم مقرر در ماده ۱۸۷ و به موجب آئین‌نامه اجرایی آن ابلاغی ۱۳۸۱/۶/۱۳ رئیس قوه قضائیه، در سال ۱۳۸۱ تأسیس شد. آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۸۷ حوزه تشکیل و ارکان مرکز، فرایند صدور پروانه، برگزاری آزمون، نظارت بر فعالیت اعضا و سایر امور مرکز را در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر حوزه‌های وکالت و کارشناسی مشخص نمود. این مرکز که در حوزه خدمات وکالتی، کارشناسی رسمی و مشاوره حقوقی فعالیت می‌کرد، به موجب قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۲ و آئین‌نامه آن صلاحیت گسترده تری در حوزه مشاوره خانواده پیدا کرد.

رئیس این مرکز منصوب ریاست قوه قضائیه بوده و امور مرکز را زیر نظر هیئت نظارتی به ریاست معاون اول قوه قضائیه و با حضور برخی از اعضای شورای عالی قضائی و مقامات عالی رتبه قضائی مدیریت می‌کند. وی ریاست هیئت تعیین صلاحیت را نیز برعهده دارد که دارا بودن صلاحیت قانونی لازم جهت صدور پروانه فعالیت را برای تمامی داوطلبان و پذیرفته شدگان آزمون را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. در هر استان یک هیئت مدیره متشکل از نمایندگان کارشناسان آن استان امور مربوط به حوزه صلاحیت خود را اداره می‌کنند.